

Необхідно здійснювати матеріальне та законодавче забезпечення комп'ютерної грамотності незахищених верств населення, координувати умови розвитку бізнесу, подальших інновацій у Мережі, захист прав та інтересів інтернет-користувачів. Усі ці аспекти в теорії права пов'язуються в першу чергу з необхідністю законодавчого закріплення права на доступ до Інтернету.

Таким чином, право на доступ до Інтернету має бути законодавчо закріплено, а його реалізація повинна забезпечуватися позитивними діями держави.

Бібліографічні посилання:

1. Бочарова Н.В. Сучасні тенденції розвитку законодавства країн Європейського Союзу в галузі авторського права // Порівняльно-аналітичне право. 2013. №3-1. С. 19.
2. Кормич Б.А. Інформаційне право. Х.:БУРУН і К, 2011. С. 260.
3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
4. United nations. General Assembly. Human Rights Council. Seventeen session. Promotion and protection of all human rights, civil, political, economic, social and cultural rights, including the right to development. URL: http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf

Котляров Сергій Олександрович,

курсант другого курсу факультету економіко-правової безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАЧАТОЇ, АЛЕ ЩЕ НЕНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ

Актуальність теми обумовлена відсутністю в законодавстві України точного моменту, з якого починається захист права на життя зачатої дитини (ембріона) та, відповідно, можливість набуття ним конституційних і цивільних прав. З цього приводу немає одностайної позиції серед всесвітніх держав.

На сьогодні загально визнано – серед природних, невід'ємних прав людини найголовнішими є право на життя. Зміст його полягає в тому, що ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Право на життя є першоосною усіх інших прав, воно являє собою абсолютну цінність світової цивілізації. Усі інші права втрачають сенс і значення у випадку смерті людини.

Так, закріпивши в конституціях право на життя, законодавці багатьох держав світу не вказали момент виникнення цього права. У зв'язку з цим виникає потреба врегулювання правового статусу ембріона. Отже, проблему правового статусу ненародженої дитини насамперед в юридичній науці пов'язують з правом на життя.

Відомості з ембріології дозволяють створити чітке уявлення про початок людського життя. Однак, як зазначає доктор теології А. Дж. Католо відповідь на питання чи людський ембріон є особою, знаходиться поза компетенцією біологічних наук. Єдиною відповіддю біолога може бути твердження, що «ембріон вже від моменту зачаття становить індивідуальне людське життя, яке розвивається» [1].

Для визначення правового статусу ненародженої дитини слід установити, чи є ненароджена дитина суб'єктом права, чи можна її вважати особою, або згідно з категоріями цивільного права – фізичною особою. Як у вітчизняному так і міжнародному законодавстві немає чіткого визначення поняття «ненародженої дитини» та її правового статусу. Загалом, правовий статус людини – це

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО, ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

юридично закріплене становище особи в суспільстві, її права та обов'язки. Щоб визначити правовий статус ненародженої дитини, слід установити момент початку її життя. У міжнародних та національних джерелах не існує єдиного підходу до визначення моменту права на життя та початку її правосуб'єктності. У доктринальних джерелах можна визначити декілька підходів до визначення моменту правосуб'єктності життя ембріона: 1) ембріональний – виникає з моменту зачаття дитини; 2) натуціональний – в даному підході вважається, що життя починається з моменту народження; 3) початком життя є формування нервової системи. Закон України «Про охорону дитинства» в статті 6 говорить, що «кожна дитина має право на життя з моменту визначення її живонародженою та життєздатною за критеріями Всесвітньої організації охорони здоров'я. «...Народження фіксується відповідними медичними органами в момент відділення життєздатної дитини від організму матері» [2]. В українському законодавстві не визначено правовий статус ненародженої дитини, але в ст. 27 Конституції України вказано, що кожен має право на життя, ніхто не може бути позбавлений такого права [3, с. 8]. В Цивільному кодексі України зазначається, що в національному законодавстві, у випадках встановлених законом, охороняються інтереси зачатої, але ще ненародженої дитини, наприклад, право спадкування (ст. 1261 Цивільного кодексу України – право на спадкування мають діти спадковця, у тому числі зачатої за життя спадковця та народженої після його смерті) [4, с. 349–350].

Слід зазначити, що в ч. 2 ст. 110 Сімейного кодексу України міститься норма про неприпустимість пред'явлення позову про розірвання шлюбу протягом вагітності дружини. Це правило захищає жінку в період вагітності від непотрібних хвилювань і переживань, пов'язаних з розлученням, а значить, і охороняє здоров'я матері і дитини [5]. Зауважимо, що у 119 державах світу переривання вагітності допускається тільки при загрозі для життя або здоров'я матері. В 70 державах світу існує право жінки самостійно зробити вибір і вирішувати чи готова вона подарувати життя новій людині.

Кримінальне законодавство України не встановлює відповідальності за штучне переривання вагітності (аборт). Оскільки жінка має право вибору, то маже розпоряджатися своїми тілом та діями. В ст. 15 Конституції Словацької республіки визнано право ненародженої дитини, що кожен має права на життя, що людське життя гідне охорони ще до народження. В даному випадку жінка позбавляється права вибору, вона не має повної можливості розпоряджатися своїм тілом. А це у свою чергу порушує право вибору жінки [6].

У ст. 2 Конституції Федеративної республіки Німеччина вказано, що кожен має право на життя та фізичну недоторканість. Свобода особистості непорушна. У свою чергу, ненароджена дитина вже існує, а отже захищається законом, найвищим нормативно-правовим актом. Втім у ч. 1 ст. 2 Конституції Федеративної республіки Німеччина зазначено, що кожен має право на незалежний розвиток своєї особистості в тій мірі, яка не порушує права інших [7]. Тобто ембріон матері порушує її право незалежного розвитку та життя, а право матері штучно перервати вагітність порушує право ненародженої дитини. В даному випадку виникає колісійне питання. Чиї права будуть захищатися законом? Конституція Ірландії зрівнює права жінки та ненародженої дитини. Держава визнає право ненародженої дитини і гарантує у своїх законах повагу і наскільки це можливо, захищає і підтримує своїми законами це право. В даній країні права ембріона мають таку ж юридичну силу, як і права правоздатної людини [8]. Розглядаючи законодавство держав, щодо абортів, варто зазначити, що більшість держав легалізувала аборти. На захист прав ненародженої дитини виступає лише положення преамбули Конвенції Про права дитини, відповідно до якої держави-учасниці Конвенції беруть до уваги, що «дитина внаслідок фізичної і розумової незрілості, потребує належного правового захисту, як до, так і після народження» [9]. Також у ст. 5 Американської Конвенції Про права людини також передбачає, що захист права на життя починається з моменту зачаття [10]. Таким чином, цивільно-правовий статус ненародженої дитини включає такі елементи: а) цивільну правоздатність з моменту зачаття; б) особисті немайнові і майнові права – на життя, на охорону життя, на особисту недоторканність, на охорону здоров'я, на спадкування, на повагу до своєї гідності, на ім'я, на утримання, на соціальний захист тощо; в) цивільну недієздатність і потребу в особливому піклуванні з боку матері і батька; г) охорону чинним законодавством безпосередньо (охорона дитинства, надання права на спадкування, соціальний захист) чи опосередковано (через охорону здоров'я і соціальний захист вагітної жінки, охорону материнства) прав і інтересів ненародженої дитини.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Незважаючи на те, що законодавчо ці положення не закріплені, на практиці введення ембріонів у цивільний оборот – це об'єктивна реальність, тому ігнорувати цей факт неможливо. Ембріон є об'єктом, що створений в результаті людської діяльності у лабораторних умовах. Отже, лише визнання за ембріонами статусу речі сприятиме врегулюванню їх правового статусу за використанням ЦК України. На нашу ж думку власниками ембріону необхідно визначити генетичних батьків, навіть у випадку перенесення такого ембріону в організм сурогатної матері. Якщо визначити сурогатну матір власником ембріону то право визначити долю ембріону буде належати сурогатній матері а не майбутнім батькам.

Бібліографічні посилання:

1. А.Дж. Католо Антропологічний статус людського ембріона в аспекті проблем абортів. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/8/17.pdf>.
2. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001, № 30. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
3. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>.
5. Сімейний Кодекс України: Закон від 10 січня 2002, № 21-22. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
6. Конституція Словенської Республіки від 3 вересня 1992 р. URL: <http://slovakia.kiev.ua>.
7. Конституція Федеративної Республіки Німеччина від 23 травня 1949 р. URL: http://www.1000dokumente.de/index.html/index.html?c=dokument_de&dokument=0014_gru&object=translation&l=ru.
8. Конституція Ірландії від 29 грудня 1937 р. URL: http://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/constit/ireland/ireland-r.htm.
9. Про права дитини: Конвенція ООН від 20 листопада 1989 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
10. Про права людини: Американської Конвенція від 22 листопада 1989 р. URL: <https://constituanta.blogspot.com/2011/02/1969.html>.

Повстін Іван Віталійович,

курсант другого курсу факультету економіко-правової безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОПЕРЕДНІХ ДОГОВОРІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ
УКРАЇНИ**

З неспинним розвитком галузі цивільного права в Україні розвиваються окремі його підгалузі ті інститути. Беручи до уваги інститут попередніх договорів, оцінюючи його важливість та актуальність, ми можемо зробити висновок про необхідність вирішення проблем правового регулювання даних цивільно-правових норм.

Інститут попередніх договорів в сучасній юридичній практиці використовується широко, проте в той же час правове регулювання цих правовідносин досить слабке, що породжує виникнення великої кількості суперечок відносно їх укладення, виконання і припинення. Судова справа, яка приведеться в прикладі, стосується саме цих питань і, передусім, форми попереднього договору: